

Slovenská cestná spoločnosť

Koceľova 15, 815 94 Bratislava

Závery Cestnej konferencie 2022

Slovenská cestná spoločnosť (SCS) zorganizovala Cestnú konferenciu 2022, ktorá sa konala v dňoch 21.- 22.6.2022 v Bratislave. Zúčastnilo sa jej takmer 200 odborníkov z celého Slovenska, pôsobiacich v oblasti cestného stavebníctva a cestného hospodárstva. Delegáti konferencie predkladajú členskej základni SCS a širokej odbornej verejnosti tieto závery.

Konštatuje že:

- Harmonogram prípravy a výstavby diaľnic a ciest je významným pozitívnym impulzom v stanovení priorít v príprave a výstavbe, určuje poradie prípravy stavieb,
- príprava diaľničných a cestných stavieb je dlhodobou zanedbávaná, stavby na prvých miestach poradia nemajú územné rozhodnutie či ukončený proces EIA, preto budú môcť byť začaté až v horizonte 6 až 8 rokov; navyše nie sú jasne stanovené termíny jednotlivých stupňov prípravy ani termíny začatia stavieb,
- ročný objem finančných prostriedkov vyčlenený na prípravu a výstavbu vo výške cca 0,7-0,8% HDP (700 až 800 mil. €) je nedostatočný; v pomernom porovnaní s ČR je podstatne nižší (v ČR predstavuje cca 1% HDP a plánuje sa jeho ďalší rast),
- už v roku 2021 došlo k výraznému nárastu cien viacerých vstupných materiálov pre výstavbu (energií, ocele, pohonných hmôt ...); skokový nárast cien a najmä dopady vojenského konfliktu na Ukrajine nemohli zhotovitelia v roku 2022 predvídať a preto privítali možnosť upraviť cenu diela aktualizovaným valorizačným vzorcom,
- v súčasnosti projektové organizácie nemajú dostatočnú pracovnú náplň na slovenskom stavebnom trhu, nakoľko absentuje plynulá príprava ďalších úsekov diaľnic a ciest v súlade so schváleným harmonogramom,
- operačné programy EÚ sú v súčasnosti hlavným zdrojom financovania výstavby cestnej siete na Slovensku,
- pre zabezpečenie stability financovania rozvoja cestnej infraštruktúry je žiaduce vytvoriť Cestný fond, pričom by bolo vhodné využiť dlhoročné pozitívne skúsenosti z ČR,
- pretrvávajú problémy s verejnými súťažami na zhotoviteľa, počnúc nie vždy kvalitnou projektovou dokumentáciou, cez nejednoznačný opis predmetu diela a nejasné zmluvné podmienky FIDIC; v kritériách vyhodnocovania ponúk prevláda cenové kritérium a nie najlepší pomer ceny a kvality,
- bola pripravená revízia STN pre projektovanie ciest, diaľnic, miestnych ciest a križovatiek; okrem terminologických prvkov je zmena noriem v ich usporiadaní, rozsahu a návrhových parametroch cestných komunikácií,
- SCS sa zapojila do intenzívnej prípravy 27. Svetového cestného kongresu PIARC, ktorý sa uskutoční v čase od 2.do 6. októbra 2023 v Prahe,
- príspevky slovenských odborníkov pôsobiacich v technických výboroch PIARC zdôraznili významnú úlohu tejto inštitúcie vo výmene a zdieľaní poznatkov, vedomostí a praktických skúseností.

Odporúča:

- zorganizovať odbornú diskusiu pre riešenie financovania, prípravy a výstavby komplexnej cestnej siete pri očakávanom znížení financovania z Európskych fondov a zvýšení podielu na financovaní zo štátneho rozpočtu a formou projektov PPP,
- urýchliť prípravu projektovej dokumentácie rozhodujúcich úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a ďalších cestných komunikácií, vrátane zabezpečenia štúdií realizovateľnosti,
- MDV SR, aby uložila svojim investorským organizáciám úlohu pravidelne predkladať za účelom kontroly záväzné termíny z jednotlivých stupňov prípravy (územné rozhodnutie, stavebné povolenie, termín vypísania súťaže...) u pripravovaných stavieb (v tvare mesiac, rok),

- MDV SR, aby uložila svojim investorským organizáciám povinnosť riešiť vo všetkých nových súťažiach nárast cien materiálov, výrobkov, energií, pohonných hmôt v zmysle valorizačného vzorca, prerokovaného vládou SR,
- skvalitniť prípravu súťažných podkladov pre verejné obstarávanie projektovej dokumentácie a výstavby jednotlivých úsekov v časti kritériá hodnotenia,
- investorským organizáciám, aby do súťažných podkladov verejných súťaží na zhotoviteľa zapracovali hodnotiace kritériá a dôsledne ich vyhodnocovali,
- investorským organizáciám v pôsobnosti MDV SR vypracovať vzorové súťažné podklady s kvalifikačnými požiadavkami (referencie, vybavenie technológiami, kľúčoví pracovníci, jazyk...) na elimináciu špekulatívnych ponúk uchádzačov,
- prijať opatrenia pre zistenie skutkového stavu cestnej siete a aktívne implementovať systémové nástroje na hospodárenie s cestným majetkom, s cieľom ekonomicky efektívneho využitia prostriedkov vynakladaných na údržbu a opravy cestného majetku,
- využiť výsledky celoštátneho sčítania dopravy 2022 v efektívnom plánovaní a optimalizácii rozvoja cestnej siete SR.

Vyzýva:

- MDV SR, MF SR a vládu SR, aby uskutočnili rozhodné kroky smerujúce k odsúhlaseniu zvýšeného podielu HDP na zabezpečenie financovania cestnej infraštruktúry,
- urýchlene navýšiť finančné prostriedky na prípravu cestnej infraštruktúry v organizáciách v pôsobnosti MDV SR,
- MDVSR, aby zintenzívnilo prípravu podkladov potrebných k čerpaniu zdrojov z nového programovacieho obdobia a následne zabezpečilo kontinuálne kontrahovanie a čerpanie finančných prostriedkov z Programu Slovensko (2021-2027),
- MDV SR, aby čo najskôr ukončilo proces vedúci k vyriešeniu dopadov skokového nárastu cien na realizovaných stavbách,
- vykonať kroky vedúce ku skvalitneniu súťažných podkladov pre prípravu a realizáciu stavieb cestnej infraštruktúry a pri vyhodnocovaní ponúk aktívnejšie využívať viackritériálne hodnotenie,
- prijať potrebné opatrenia a využiť všetky nástroje na eliminovanie nepoctivých a špekulatívnych účastníkov verejných súťaží, predovšetkým prísnymi súťažnými podmienkami; v súťažiach s multikritériálnym hodnotením ponúk zverejňovať podrobné vyhodnotenie všetkých kritérií ponúknutých jednotlivými uchádzačmi súčasne s oznámením o výsledku súťaže,
- zabezpečiť zvýšenie kvality projektovej prípravy stavieb na všetkých stupňov projektovej dokumentácie a štúdií realizovateľnosti,
- MDV SR, aby v čo najkratšom čase, ešte pred začatím prípravy/obstarávania projektu, iniciovalo odbornú diskusiu so zastúpením správcov ciest, projektantov a zhotoviteľov na tému realizácie projektu „PPP mosty“,
- alokovať vyššie objemy finančných prostriedkov na údržbu a opravy cestných komunikácií a zastaviť tak nebezpečne pokračujúcu degradáciu vozoviek a celkové zhoršovanie stavu cestnej siete, čo následne zvýši bezpečnosť a zníži negatívny dopad na užívateľov cestných komunikácií,
- MDV SR, aby vytvorilo podmienky pre aktívnu účasť svojich pracovníkov a odborníkov z jemu podriadených organizácií na 27. Svetovom cestnom kongrese v Prahe, v roku 2023; finančne podporiť dôstojnú prezentáciu Slovenska na sprievodnej výstave kongresu,
- využiť a podporovať ponúkané možnosti celoživotného vzdelávania odborníkov v cestnom staviteľstve a cestnom hospodárstve a venovať pozornosť odbornému personálnemu rozvoju zamestnancov.

Potvrzuje:

- záujem SCS o aktívne zapojenie jej odborného potenciálu do riešenia odborných problémov súvisiacich s prípravou, výstavbou a prevádzkou cestnej siete na Slovensku.